

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Exegesis Euangelij Lucæ II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

vires, modum & captum intellectus vestri inuestigatis, ne sapientiæ nimis-
tate mens vestra inebrietur, si in his, quæ supra vires humanæ sunt rationis,
vos immerferitis. Sapite igitur, sicut vnique Deus diuisit mensuram fi-
dei, hoc est, secundum modum & mensuram, quam fides docet seruandam,
quo se in scientia scripturarum vnusquisque occupet exerceatq; iuxta sta-
tum, iuxta ingenium, iuxta gradum quoque & officium suum. Huius rei
adducens similitudinem, qua prædicta confirmet: Sicut enim, inquit, in
vno corpore multa sunt membra, puta oculus, manus, pes, cor & reliqua: om-
nia autem membra non eundem actum habent, sed singula quæque suos,
quo vnumquodque membrorum suo deseruiat officio: ita in corpore
quoque est Ecclesiæ (vnum enim corpus mysticum multi sumus) & diuersos
singuli habemus actus. Alius enim verbo studet sapientiæ, alius eruditioni,
alius consolationi merentium, alius reficiendis esurientibus. Quare fit, vt
quum nemo singula habeat dona, per communicationem tamen, habeant
omnes omnia, & singuli singula. Quicquid enim vnusquisque in se non ha-
bet, per charitatis communionem hoc habet in alio. Vnum namque corpus
(vt dixi) multi sumus in Christo. Singuli autem alter alterius membra, pu-
ta, vt quemadmodum in corpore vnum membrum alteri seruit, & suo offi-
cio alteri obsecundat, & diuerso alterius quoque officio & obsequio iterum
eget, ita inter nos quoque alter alteri subueniat, & quodcunque habet à Deo
munus, communicet proximo. Ad hoc namque nos charitas per vnitatem
fidei in Christo compaginat, vt (sicut dixi) multi in Christo sumus vnum
corpus.

EXEGESIS EVANGELII DOMINICÆ

eiusdem. Luca II.

NON paucis cum sanctis, tum sapientibus viris visum est fratres mei,
si mundus reformari aut Ecclesiæ deberet, id cum pueris, à quibus in-
choandum foret, tentari oportere. Inueterati namque in vitijs at-
que malè assueti, vix à suis possunt moribus auelli. Aetas verò tenera ante-
quam mala imbuitur consuetudine, idonea est, si præceptores habeat virtut-
um studiosos, non minus ad bonos mores, quam ad literas imbibendas.
Legitur hodiè Euangelium nobis, quo, quomodo pueri sint instituendi à pa-
rentibus, quomodo ve parentibus obedire debeant pueri, discamus. Narra-
tur enim quomodo se puer habuerit Iesus ad suos parentes. Dicit itaque
Euangelista:

Dan. 13.

Lucæ 1.

Ex d. 32.
Festiuitates
Iudæorum
tres præci-
pue quæ.
Exod. 34.

Pascha Iu-

Cum factus esset Iesus annorum duodecim, ascendentibus
illis Hierosolymam secundum consuetudinem dici festi.

Tres erant festiuitates præcipue Iudæorum (plures enim minores, sed
hic de omnibus nihil est opus differere) de quibus præcepit Dominus in
Exodo: Tribus vicibus in anno mihi festa celebrabit. In quibus omnes
mares debebant apparere coram Domino, vbi erat eius memoria, quæ fuit
post ædificationem templi in Hierusalem. Propterea dicitur in Exodo ite-
rum: Ter apparebit in anno omne masculinum coram Domino Deo suo.
Prima erat festiuitas Paschæ, quæ seruabatur quinto decimo die Lunæ pri-
mi men-

mi mensis, hoc est, Aprilis, iuxta eorundem computationem. In hac festiuitate vniversus populus per familias & domos suas immolabat hædum, & similiter quælibet familia aut domus comedebat agnum ad vesperam. Hæc est festiuitas illa, quæ hodiè recensetur, ad quam Ioseph ascendit cum Maria coniuge & Iesu duodecim annorum puero: & vocabatur solennitas Paschæ seu Phasæ. Alia festiuitas Iudæorum fuit quinquagesimo die post illud Pascha, quæ erat Pentecoste: & vocabatur solennitas nouarum frugum. Tunc etiam lex eis olim per Moysen data fuerat.

Tercia fuit festiuitas Scenopegiæ, hoc est, fixationis tabernaculorum, & fiebat quindodecimo die Septembris. Exhibant autem domos suas, & habitabant in tabernaculis seu vmbraculis octo diebus. Hæ tres festiuitates inter alias erant præcipuæ, quibus apparere debuit omne masculinum coram Domino in templo. Nec poterant nisi per infirmitatem mares excusari, præsertim in festo Paschæ. Nam in duabus alijs festiuitatibus poterant tam per viæ longitudinem quam infirmitatem excusari. Ascendentibus igitur illis, ascendit puer quoque Iesus. Dicit quis: Quare Maria ascendit? Neque enim habuit præceptum. Dicendum eam non potuisse separari à Domino Iesu. Si enim vt aliæ matres habuisset filium hominem, putanda est propter viarum distractionem (quæ tamen quamuis illi haud poterant nocere, tamen solebat omnia vitare impedimenta) sola mansura domi. Modo verò, quando non solum festiuitatis deuotio hanc inuitabat, verum etiam pietas erga filium Deum eandem trahebat, quomodo potuit illum relinquere? Quis enim Deum secum habens præsentem, non libenter manebit cum eo? Aut quis non grauatur ferret, si à Iesu, si à Deo diuideretur? Vide autem deuotionis studium, quod Ioseph tam longam viam duxit puerum secum in Hierusalem ad festiuitatem. Quare putamus id factum, nisi vt detur posteris exemplum, quanto studio debeant parentes filios suos educare assuefacereque ad pietatem, ad cultum Dei, ad obseruantiam festorum, & ad omnia, quæ redolent virtutum religionem & pietatem? Ad Euangelium redeamus.

Consummatisque diebus, cum redirent, remansit puer Iesus in Hierusalem.

Septem diebus durauit hæc solennitas, quibus manserunt in Hierusalem, ^{Exod. 16.} Discite tu quoque in templo in diuino officio perseverare, nec ante diuinæ laudis consummationem te subducere. Remansit puer Iesus in Hierusalem. Non casu id accidit, non parentum obliuione, vt remaneret in Hierusalem, sed studiosa pueri deuotione. Voluit enim exemplum nobis dare, vt quantum in nobis est, hoc est, si corporalis id infirmitas, si domestica necessitas, si denique proximi id ferret necessitas, semper optemus spiritualibus atque diuinis vacare exercitijs. Remansit puer Iesus in Hierusalem. Sed quare, inquis, illis Iesus non dixit, vt cum illorum consensu mansisset? Respondendum, parentes fuisse pro puero sollicitos & zelosos. Quare non reliquissent puerum post se, metuentes negligentiam accusari apud Deum, si Archelaus ^{Matth. 23.} fortasse Herodis filius in illum faceret, quod meditatus fuerat eius pater. Idcirco nescientibus illis mansit, ne vel parentum conscientiam grauaret, vel opus patris sui & voluntatem intermitteret.

Existimantes autem cum esse in comitatu, venerunt iter dici, & requirebant eum inter cognatos & notos. Et non inuenientes, regressi sunt in Hierusalem requirentes eum.

Mos peregrinantium Iudaeorum quis tuigit.

Hæc erroris fuit occasio, quod filius tanta cura tantoque parentum amore educatus fuerat amissus. Erat enim mos ille apud Iudæos in huiusmodi peregrinationibus obseruatus, mares ambulare seorsum, & mulieres seorsum: pueros verò cum altero illorum, hoc est, aut cum matre aut cum patre. Consuetudo sane pulcherrima & sancta. Quæ si Christianis quoque esset hodiè in Litanis, processionibus & peregrinationibus, oratio Deo sæpe offerretur purior & acceptior. Iam verò quum mixcim vterque ambulet, sexus, fiunt multa quæ religiosum alioqui institutum hoc inquinant, ac propemodum perdunt. Existimabat igitur mater puerum Iesum esse in virorum comitatu cum Ioseph, & Ioseph putabat eundem esse in comitatu mulierum cum Maria. Ambo decepti sunt. Vbi igitur iter vnus diei confecerant, viderunt quia neutrum esset comitatus. Simul Hierusalem urbem, hoc est, eadem die egressi fuerunt Ioseph & Maria. Altera igitur die quæ erat secunda, qua fuerant Iesum inter cognatos & notos, hoc est, inter consanguineos, affines, vicinos, contribules & notos, sperantes illum pro iuncta sibi amicitia apud eorundem aliquem detentum. Cum non inuenissent eum, redierunt tertia die in Hierusalem, qua necdum illum inuenerunt.

Et factum est post triduum, inuenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum audientem illos & interrogantem.

Hæc quantus hoc temporis intervallo dolor virginum maternumque cor Mariae sauciauit? Quot lamenta, quot suspiria interim anxia mater fudit? Experimento enim tunc didicit sibi ipsi præfagiens, quantus suo cordi instabat futurus dolor, cum morientem esset visura filium, illum quæ amissura, quando iam tantam sensit cordis tristitiam, hoc triduo ab eodem separata. Tristabatur autem partim propter subtractionem sanctissimæ ac gaudiosissimæ contemplationis, quam habuit ex suavissima filij sui contemplatione. Tristabatur præterea ex humilitate, quia arbitrabatur se indignam, cui tam pretiosus fuerat commissus thesaurus, nec tantam se diligentiam adhibuisse, ac reuerentiam erga eum, quo digna fuisset eum retinere, sed propter suam indignitatem, amisisset eum. Vides quantis omnium innocentissima & sanctissima angustiat doloribus in hac vita, cui nihil etiam pepercit filius, quin eidem æquæ & multo grauiorem imponeret crucem, quam cæteris, tamen foret innocens à peccato. Hoc enim Dominus suis electioribus dare amicis consuevit, ut in hac vita durius premantur, & crucem hinc multiplicem tolerent, gaudia illis non præsentis, sed futuræ vitæ potissima largiturus. Sed dubitatur hic à quibusdam, quid puer Iesus his tribus diebus comederit, quibus manebat in Hierusalem. Creditur enim miraculosè non abstinuisse à cibo, nec sibi etiam miraculosè prouidissimum cibum, quia signa nulla fecit in pueritia. Primum eius signorum fuit conuersio aquæ in vinum in Cana Galilææ. Relinquitur igitur, quod ostentum mendic-

Tristandi beatissimæ virginis Mariæ quæ causa fuerint.

IOAN. 2.

Paupertas
pueri Iesu
quanta fue-
rit in residuo.
Bernard.

medicauerit: quod licet verecundum sit audire, est tamen piissimum ita fen-
dite de Christo, quod nihil erubuerit honestum, licet mundo probrosum
videatur, propter nos aequanimiter ferre. Audi Bernardum Christo lo-
quentem: Per illud triduum ubi eras bone Iesu? quis tibi ministravit ci-
bum, aut potum, aut hospitium? Vt per omnia te conformares nostræ pau-
perati, & omnes in te humanas miseras susciperes, quasi vnus de turba pau-
perum, & ipse per ostia mendicabas. Quis mihi dabit buccellarum tuarum
participem fieri, & illius sacri edulij reliquijs saginari? Hæc ille. Circa quod
maxima est erga nos Christi aduertenda dignatio. Non erubuit propter nos
mendicare, ne nos quoque de paupertate, deformitate ac parentum vilita-
te erabescamus, quemadmodum contra de diuitijs quoque de nobilitate
pulchritudineque corporis nihil est gloriandum. Hæc enim & illa dantur
à Domino bonis & malis. Nec propter illa laudandi nec reprobandi sumus.

Voluit autem Dominus Iesus suam nobis paupertatem commendare, at-
que in seipso exhibere: nec solum paupertatem, sed & mendicitatem. Si qui-
dem in eius persona Psal. dicit. *Ego autem mendicus sum & pauper.* Voluit enim
seipsum nobis ponere in exemplum. Idcirco paupertatem suam quibusdam
ostendit ad instructionem, puta diuitibus, vt eo magis ad misericordiam
eos prouocaret, scientes quicquid in pauperes essent facturi, hoc accepto fer-
ri à Christo, tanquam sibi impensum, iuxta illud: *Quicquid vni ex minimis* Math. 15.
meu fecistis, hoc mihi fecistis. Et alibi ad suos ait: *Qui vos recipit, & qui* Lucæ 10.
me recipit, recipit eum qui me misit. Deinde etiam honorantes Christi in ipsius
personæ veritate, paupertatem & mendicitatem (quam his diebus ostendit,
& dum vltimum foret Pascha manducaturus, agnum, locum cetera que
necessaria à quodam suo discipulo secreto per Apostolos quos præmiserat,
emendicauit) eo forent erga pauperes clementiores. Si enim pauperum est
regnum cælorum, tu qui diues es, idcirco temporalia tibi bona cognosce à
Deo collata, vt à pauperibus illud tibi compares, adhortante ad hoc ipsum
Christo, vbi dicit: *Facite vobis amicos de mammona iniquitatis, vt quum defeceritis,* Lucæ 6.
accipiant vos in æterna tabernacula, haud dubium de elemosyna loquens. Se-
cundo, quod Christus mendicauit in consolationem id fecit pauperum, vt
paupertatem hi æquanimiter ferrent, aut etiam omnia propter se relin-
quentes, paupertatem vltro amplecterentur. Voluit enim Christus nemini
probrosam fore paupertatem, nemini mendicitatem exprobari, quando-
quidem ipse mendicus fuit & pauper, ingenuè confitens. Vulpes foueas, & Psal. 39.
cæli volucres habere nidos, se autem filium hominis non habere vbi caput
suum reclinet. Est igitur magna consolatio ijs, qui paupertatem sufferunt,
aut patienter, aut etiam libenter (vt sunt qui suis facultatibus sese propter
Christum nudauerunt) propterea quod in suo rege mendicitatem & pau-
peratatem meditantur, cuius amore ipsi quoque hic malunt esse pauperes
quam diuites, vt Domino suo qui quum diues esset, propter nos egenus fa-
ctus est, efficiantur conformes. Confortantur autem hac spe interim, quod
credunt eius patriæ & regni fieri consortes, cuius hic exilij & paupertatis
fuerit participes. Quis enim regum relegatus in exilium & in paupertatem,
si inueniat aliquos milites qui sui amore cum eo vltro se tradant in exilium
& mendicitatem, postquam ad regnum suum redierit, immemor suorum

T. VI
21

erit militum, qui sese non ob aliud in exilium cum eo, quam propter ipsius amorem traderunt? Et quomodo tunc de exilio rediens iterum ad suum illos non recipiat regnum, qui cum eo laborum eius in exilio fuerunt participes? Est igitur suorum Dominus memor pauperum, qui dicit per Sophoniam: *Derelinquam in medio tui populum pauperem & egenum, & sperabunt in nomine Domini. Pauperes enim semper habebitis, inquit, vobiscum.* Verum, quid illis promittatur pauperibus, quæ in Sophonia sequuntur, indicant: *Ipsi pascentur & accubabunt, & non erit qui exterreat.* Possit obijci ab ijs qui contradicere vellent mendicitati Christi, illud Deuteronomij: *Omnino indigenus & mendiculus non erit inter vos.* Et illud Proverbiorum Salomonis: *Mendicitatem & diuitias ne dederis mihi, tribue tantum victui mes necessaria.* Ecclesia quoque instituit nullum ad sacerdotium promovendum, nisi, vnde viuat, sit prouisus propter vitandam mendicitatem. Vnde videtur Christus non mendicasse. Sed respondendum est quomodo S. Thomas Aquinas respondet in Summa contra gentiles, omnia hæc & huiusmodi alia vera esse, si loquamur de paupertate coacta, verecunda, aut scandalosa: non autem de paupertate voluntaria, qua se quis Dei intuitu cum habeat, aut cum possit bona habere temporalia, pauperem facit, nolens habere possessionem aut propria, sed vitæ aut sufferens, aut cupiens sentire paupertatem. Hæc enim paupertas, hæc mendicitas ex virtute oritur, & est voluntaria, idèd haudquaquam illicita. Secus de paupertate coacta & inuoluntaria.

Stupebant autem omnes, qui cum audiebant, super prudentia & responsis eius. Et videntes admirati sunt.

In medio sedit doctorum, quo omnes posset audire & interrogare. Quid tamen interrogauerit, quidve audierit, aut qua de materia disputatum sit, nihil certi habetur. Creditur tamen eos de Christo disputasse, an illius fuerit tempus impletum quo nasci deberet. Erat enim tunc rumor & mullicatio in populo, quod Christus iam esset natus. Diuulgatum enim fuerat, quod reges alienigenæ Christum quæsierint & adorauerint. Quæ etiam testimonio Simeon & Anna post pastores Christo præbuerant, multorum ore narrabatur. Quapropter cum in plebe foret quoque mullicatio, natum esse Messiam, & scripturæ monstrarent tempus adesse, disputauerunt inter se scribæ & legisperiti de hac quæstione. Cui Christus interfuit, & interrogando doctores erudiuit, & audiendo docuit. Quum enim interrogauit eos, non aliquid quæsiuit ab eis, sed tradidit illis sensum scripturæ, veram quæ sapientiam. Stupebat autem Maria hic inueniens filium inter doctores medium, & materna auctoritate alloquens natum, ait:

Et dixit mater ad illum: Fili, quid fecisti nobis sic? Ecce pater tuus & ego dolentes quærebamus te.

Non dicit arguendo, Malè fecisti, sed, quid sic nobis fecisti, admirando, quia in omnibus Mariæ verbis prudentia, discretio & humilitas inueniebatur. Vide virginis humilitatem. Coniugem suum honorat, primo eum nominando. Dolentes quærebamus te. Quanto quis rem quamuis amauerit, tanto plus eandem dolet amissam. Vehementissimè igitur quum diligenter parentes filium, idèd maiores dolores sentiebant etiam ex eiusdem

Sopho. 3.
Math. 16.
Marc. 14.
Sopho. 3.

Deut. 15.
Prover. 20.

Thomas
Aquinas.

Matth. 2.
Lucæ 1.

amissione. Multò autem acriorem habuit dolorem mater, quam Ioseph de amissione Iesu, non solum quia illi erat filius, sed etiam quia erat ei perfectus nocuus. Volunt aliqui plus consolationis Mariam accepisse ex intuitu filij, quam Adam ex contemplatione amœnitatis paradisi. Volunt etiam nonnulli Mariam nonnunquam admissam contemplari filij sui diuinitatem, quia eius diuinitas resplendebat ac redundabat in carne.

Et ait ad illos: Quid est quod me quærebatis? Nesciebatis, quia in his quæ Patris mei sunt, oportet me esse? Et ipsi non intellexerunt verbum.

Voluit se Dominus his verbis ostendere filium Dei, cuius præferendus esset honor, præferendaq; voluntas matri homini, & patri putatio. Parentes tamen eius non intellexerunt hoc verbum. Non enim consueuerat Dominus de sua diuinitate loqui. Et fortasse beatæ Mariæ insueta erat hæc loquutio, seu loquendi modus, idè non intellexit. Aut si intellexit eum de cælesti Patre loquentem, non tamen horum verborum finem, hoc est, causam, quare scilicet hæc loqueretur, intellexit.

Et descendit cum eis, & venit Nazareth, & erat subditus illis.

Tanti fecit obedientiam Christus, tantum honorauit voluntatem matris, vt suam abnegaret voluntatem, matrisque perficeret. Noluisset enim sibi dilectissimam contristare. Charissimi, omnibus nobis quærendus est Christus, sed quærendus ibi est, vbi inueniatur: neque enim inuenitur in terra sua vterque viuendum. Non inuenitur in voluptatibus carnis, tamen aliqui ibi quærant eum. Dicis, qui sunt, qui in delitijs quærent illum? Hi nimirum, quorum Deus venter est, & gloria in pudendis eorum, qui de potu ciboque delicato, qui de carnis voluptate cogitant assidue, & in his suum æstimant bonum, hi ventrem suum pro Deo colunt. Illum enim colunt pro Deo cui magis obtemperant, vero Deo posthabito. Illum pro Deo colunt, cuius desiderijs acquiescunt. Illud vt Deum habent, quod plus quam Deum diligunt. Atque idè Paulus auaritiam idolorum nuncupat seruitutem. Quærendus igitur est in templo. *Nescitis*, inquit Paulus, *quia templum Dei sanctum est, quod estis vos?* In te ipsum igitur ingredi, ibi in corde tuo Deum quære. Quære diligenter. Noli desistere à quærendo, donec inuenias. Quære vt famelicus panem. Hoc pane confortatus Helias, dormiens sub iunipero, ambulauit in illius fortitudine, quam scilicet hic panis ei præstabat, quadraginta diebus & totidem noctibus, vsque ad montem Dei. Quærite igitur Dominum, & viuet anima vestra. Bonus est enim Dominus sperantibus in eum, & animæ quærenti illum. Quærite etiam citò, hodie & nunc scilicet, non differendo. *Qui manè*, inquit Sapientia, *vigilauerint ad me, inuenient me.* Quærite Dominum in hac vita, dum inueniri potest. *inuoce eum, dum* (per gratiam & misericordiam) *propè est.* Si cum fatuis virginibus post clausam ianuam quæseritis, cum eisdem vobis etiam respondebitur: *Nescio vos.* Reminisce mini diuitis epulonis, qui in tormentis constitutus, & videns Lazarum, quem hic dum viueret, vtroque oculo compassionis intueri nolebat, rogauit extremo digiti eius aqua intincto, suam ardentissimam linguam refri-

L gerari

Quærendus
vbinam sit
Christus.
Iob 28.
Phil. 2.

Coloss. 2.
1. Cor. 5.

1. Reg. 9.

Psal. 68.

Thren. 1.

Prou. 5.

Esaie 55.

Matth. 15.

Luc. 16.

gerari. Sed quid impetravit? Quid audiuit? Fili, recepisti bona in vita tua. Dicitur etiam tibi: Tu si hic recipere vis bona in vita tua, recipies cum epulone haud dubie aeterna mala. Citò igitur ad Dominum conuertere, ut in templo cordis tui illum inuenias possideasque in aeternum.

SERMO DE EADEM DOMINICA.

Per qua amittatur Dominus Iesus: quomodo item sint proles erudienda.

REmansit puer Iesus in Hierusalem, & non cognouerunt parentes eius, Lucae II. Ostendere nobis voluit deuotionis suae exemplum Christus, quo suo nos exemplo cohortaretur, inuitaretque, ut in prima aetate, a tenerisque annis nos diuino cultui mancipemus. Hanc enim teneram aetatem conuenit Deo, non mundo dedicari. Bonum namque est viro cum portauerit iugum Domini ab adolescentia sua, ut in Threnis dicitur: nimirum de iugo hoc loquens, de quo apud Matthaeum Christus, Tollite, inquit, iugum meum super vos. Atque ideò puer Iesus mox ut esset duodecim annorum, ascendere voluit Hierosolymam: quod certè puero longum erat iter, sed nihil Christo vnquam fuit molestum quod in aedificationem nobis conduceret, aut nostram inuaret redemptionem.

Thren. 3.

Math. 11.

Perseuerantia quanta sit opus in diuino obsequio.

Bernard.

Ecl. 1.

Iesum a matre quaerere. Quatuor sunt, quorum occasione homines amittunt Iesum, quamuis horum nullum sit ascribendum parentibus Iesu, licet aliquo modo hic nobis

Deinde quod alijs recedentibus ipse non recessit, sed manserit in Hierusalem, & in templo in medio resederit doctorum, docens & interrogans, quid aliud nos docere voluit, quam deuotionis perseuerantiam & feruorem? Inueniuntur enim qui spiritu interdum deuotionis aguntur: verum quia perseuerantia deest & feruor, citò perit quod radicem non fixit. Sunt qui misericordiam integram, aut horam cantandam non possunt stabiliter, atque in templo perseueranter audire. Contra eos igitur est hoc antidotum, qui ex choro, qui uel ex templo elabuntur propter deuotionis inopiam. Omnia enim tunc alia peregrina magis delectant, interim quod diuino interesse deberent officio. Quod planè diaboli est artificium. Semper enim ubi aliquid teneris facere, interim faciendum aliud suggerit, ut eius quod interim negligis, acufationem culpamque habeas, & eius quod interim, quamuis speciem habeat pietatis, facis, amittas laborem pariter ac fructum. Gratium enim nunquam spiritus sanctus id habet, aut accipit, quod illi offers, si huius occasione non nihil interim quod debes, neglexeris: quin etiam pro eo quod negligis, quod interim facere debuisses, peccas: & hoc quod interim facis, licet alioqui bonum, nihilo secius perdis, quia in tempore non ordinato, & cum culpa facis. Vtraque igitur virtus aequè est necessaria viro deuoto, ut perseuerantia sit in opere bono, & discretio sit in modo. Neque enim nimium debet fieri (sicut scriptum est, *Noli iustus esse nimis*) ne virtus inquinetur vitio: neque minus, ne non possit esse virtus, hoc est, ne à virtute opus deficiat. Non debet denique illi quod præceptum aut necessarium est, arbitrium quid præferri: nec quod fieri debebat, propter opus quamlibet nobile, est intermittendum. Postquam igitur Maria aduertit abesse Iesum, utroque parente ex Hierusalem sine Iesu reuertente in fine diei primæ, tristis cepit eum quaerere. Quatuor sunt, quorum occasione homines amittunt Iesum, quamuis horum nullum sit ascribendum parentibus Iesu, licet aliquo modo hic nobis